

„Want wat is hun zin of verstand?” zoo vraagt hij. ³⁶⁾ „Straatzangers gelooven ze en tot leeraars hebben ze het gepeupel. Want ze weten niet, dat de meesten slecht en maar weinigen goed zijn.” ³⁷⁾

„Geen kwaad gesternte”, zoo laat PARMENIDES Dike tot hem zeggen, ³⁸⁾ „geen kwaad gesternte voerde u op dezen weg — want voorwaar, ver aflight hij van der menschen pad.”

En zij waarschuwt hem voor dien weg, „waarop daar dolen niets wetende stervelingen, tweehoofdigen. Want radeloosheid richt den weifelenden geest binnen in hen; zoo laten ze zich dan meêvoeren stom tegelijk en blind, zinnelooze, oordeellooze wezens” ³⁹⁾

En als hij zijne eigen leeringen verkondigd heeft, dan besluit hij: ⁴⁰⁾ „Daarmede eindig ik mijn geloofwaardige woorden en gedachten over de waarheid. Van hier af moet gij de ijdele gedachten der menschen leeren kennen, aanhoorende den bedrieglijken bouw mijner verzen;” gelijk hij in den aanvang reeds sprak van „der stervelingen meeningen, waarin geen betrouwbare waarheid is.” ⁴¹⁾

EMPEDOCLES spreekt het uit: ⁴²⁾ „Wilt gij echter naar andere schatten uwe begeerte uitstrekken, zooals ze in grooten getale bij *de menschen* gevonden worden, zonder waarde, die het verstand stomp maken, waarlijk dan zullen ze u spoedig in den loop der tijden in den steek laten.”

En het is deze antithese, die vooral bij de Orphici aan den dag komt, waar ze zeggen: „Velen zijn wel de dragers van den thyrsusstaf, maar Bacchen slechts weinigen,” een woord, door PLATO in zijn Phaedo zoo geduid, dat onder Bacchen hier zouden te verstaan zijn *οἱ ὀρθῶς πεφιλοσοφηκότες*. ⁴³⁾

Zoo stellen zich de denkers in welbewuste tegenstelling tegenover de massa en haar onverstand; ja, wat ze over hebben voor haar zijn en haar streven, het is slechts minachting. Zoo trachten ze er dan ook niet naar, invloed op haar uit te oefenen. Slechts de Sophisten doen dit; en om het te kunnen doen, schikken ze zich naar hare lusten. ⁴⁴⁾ Maar daarmede vellen ze hun eigen vonnis; hunne plaats in deze groote tegenstelling is niet bij de edele denkers, zij is aan de zijde der menigte.

Met deze individualistische neiging gaat dan natuurlijk veelal